

vetnek és bizonyára még el fognak követni az állóírás általános kötelezettsége mellett is. Egy évi tapasztalat ugyan arról győzött meg, hogy elegendő figyelemmel és némi pædagogiai érzékkel a dült írás higiénai hátrányai efősen csökkenthetők és az eredmény egyéb tekintetben is igen kedvező lehet. Nem szabad természetesen az írás tanítását könnyedén venni és az író gyermekét magára hagyni. De arról is meggyőződtem, hogy a czél egyszerűbben, kevesebb fáradsággal és biztosabban érhető el az állóírással, mint a dülttel, a miért magától értetődik, annak adok előnyt emez fölött. — Mellékesen megjegyzem, hogy ellenzem szerzőknek következtelen s nem eléggé megokolt állásfoglalásukat a több üléses padok mellett.

Ha azonban mindazokat az apróbb hibákat és tévedéseket is tekintetbe veszem, melyeket még felsorolhatnék, a munka értéke nagyon keveset csökken, lévén annak legnagyobb bece az anyag összegyűjtése, mi szerzők legfőbb érdeme. Igaz meggyőződés mondatja velünk, hogy mulasztást követ el minden tanító, ki e tartalmas könyvet át nem tanulmányozza, legyen akár híve az állóírásnak, akár pedig ellenese. Sok tanulásogost és okulást talál benne minden neveléssel, tanítással foglalkozó; nekem élvezetet szerzett áttanulmányozása és jöllehet régóta figyelemmel kísérem az állóírás ügyét, sokat tanultam belőle.

SZTERÉNYI HUGÓ.

Magyar Arion. Vegyes karú énekek gyűjteménye, iskolai használatra, szerkesztette dr. *Harrach József*.

Tekintve a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr azon rendeletét, mely a zeneoktatásnak a középiskolákba való behozataláról szól, dr. *Harrach József*nek ezen műve hézagpótlónak, megjelenése valóban időszerűnek mondható. Nem vagyunk ugyan híjával az ilyenmő énekgyűjteményeknek (pl. *Bartalus, Zsasskovszky, stb. művei*), de az «*Arion*», azon körülménynél fogva, hogy összeállításában a szerző tekintettel volt a középiskolai tanulók hanganyagára, s lehetőleg ahhoz alkalmazkodott, középiskolai használatra az előbbieknél határozottan alkalmasabb.

Mert ez az anthológia a benne foglalt énekek hangterjedelmét tekintve, majdnem kifogástalan, szintűgy elismerés illeti a szerzőt az énekszámok tapintatos és ügyes megválasztásáért, különösen azért is, hogy néhány oly éneket is közöl, melyekhez eddig csak nehezen juthatott az énektanító, mert vagy nem voltak vegyes karra alkalmazva, vagy szövegük nem volt lefordítva.

Mind a harmonizálás egyszerűsége, mind az egyes számoknak a léleketvétel szempontjából való beosztása nagy mértékben könnyíteni fogja ez énekek tanulását és tanítását.

Hibáztatnunk kell azonban, hogy szerző több énekszámot zongora- vagy harmónium-kísérettel tett le; feleslegesnek tartjuk ezt azért, mert teljes lehetetlenség, hogy 80—100 toroknak együttes énekelését a zongora vagy harmónium kísérete kellőképp támogathassa. Meg van a kíséretnek a jogosultsága ott, a hol az a darabhoz illő elő-, köz- vagy utózenében jut érvényre, így pl. Mihálovics «Királyhymnuszá»-ban, vagy Weber «Czigánykará»-ban, de jogosulatlan ott, a hol vagy egyáltalán nincs előzene, pl. a 38. sz. «Búcsú»-ban, vagy a hol az előzene sem hangulatilag, sem tartalmilag nem készíti elő a dalt, mint pl. az 1. sz. Hymnusban. Minden körülmények közt jobbnak vélném, ha a szerző a zongora és harmónium helyett inkább az orgonát és harmóniumot tartotta volna szem előtt, mert az utóbbi két hangszer inkább megvan az intézetekben, mint a zongora.

Előszavában maga megemlíti a szerző, hogy az iskolákban a magas szoprán- és tenor-, valamint a mély basszus-hangok csak kevéssé vannak kifejlődve. E körülményre nem volt mindig tekintettel, mert különben óvakodott volna a tulságos mély hangok alkalmazásától, a mint az a 26. számban, a «Vihar» című dal basszusában előfordul. Ott u. i. a három utolsó ütemben a basszus szólam *b*-től lefelé halad a nagy *F*-ig, s ez semmiképp sem juthat érvényre a jól csengő fekvésben levő többi szólamok mellett, melyek fortissimo éneklendők. Sokkal előnyösebb volna a basszust a nevezett ütemekben egy oktávval magasabban énekeltetni. Öröndetes azonban, hogy az ilyen esetek csak elvétve fordulnak elő.

Ezenkívül kifogásolható a felvett énekszámoknak sorrendje. Véleményünk szerint u. i. a fokozatos haladás elvének megfelelőleg kellett volna a dalokat elrendezni, azaz a legkönnyebbeket előbbre, a nehezebbeket hátrább tenni. Itt a tanítóra van bízva, hogy saját belátása szerint határozza meg az énekek sorrendjét.

E néhány észrevételből is kitűnik, hogy az Árionnak igen sok jó oldala van, s mint a maga nemében úttörő munkát, melegen ajánlhatjuk az énektanárok figyelmébe. Nincs ugyan benne kimerítve a tárgy, ezt azonban nem is kívánhatjuk. Az minden esetre kívánatos volna, hogy ez a mű érdeklődést keltsen az énektanítás iránt, s hogy az arra hivatott egyének hasonló művek megírására buzdulva, az énektanítás ügyén hatósan lendítsenek.

M. Gy.